

MAGAZIN

cultural-istoric și de informație

REVISTĂ A ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

Director: Vasile TODI

Redactor-șef: Ștefan TARJOC

PREVIZIUNEA LUI BRUCAN REDUSĂ CU CINCI ANI

Deși înțelepciunea strămoșească spune: „Schimbarea stăpânilor, bucuria nebunilor, majoritatea românilor își pun mari speranțe în noua administrație. Desigur că acest optimism are la bază pe lângă dorința de schimbare și promisiunile electorale și postelectorale. Noi suntem convinși că aceste promisiuni sunt sincere și corespund cu dorințele noii conduceri, doar că acestea sunt greu de realizat. În primul rând datorită faptului că posibilitățile sunt mult în urma necesităților. Apoi inerția e foarte mare la români. Noua administrație nu poate schimba și reforma brusc toate instituțiile statului, iar dacă ar încerca acest lucru sistemul ar deveni nefuncțional. Schimbările trebuie făcute din mers fără să oprească un sistem ce promitea să funcționeze, începând cu economia până la

instituțiile statului. Aceste schimbări trebuie făcute cu fermitate dar fără dorința de vendetă sau răfuială. Declarația șefului statului care vorbește despre intenția de depolitizare a instituțiilor publice este de bun augur, însă e greu de realizat. De la revoluție, de câte ori s-a schimbat conducerea politică, atât la centru cât și în teritoriu s-au schimbat și exponenții puterii, buni sau mai puțin buni din posturile cheie. Nu cred că această nouă schimbare va fi o excepție. Nici fosta putere nu dă dovadă de o colaborare necondiționată. De exemplu: Vasile Pușcaș – negociator de succes la U.E., când Președintele Băsescu și-a manifestat dorința de a-l menține în folosul țării domnul Năstase a declarat că nu va putea rămâne decât într-un guvern de coaliție fiind membru P.S.D., declarație

Oaspetele lunii ianuarie

academician

**Matilda
Caragiu
Marioțeanu**

care, nu apare în consens cu alte declarații privind interesul național.

Președintele Băsescu – ca și conducător al tuturor românilor din țară și din afara ei, sperăm să nu obosească în demersurile care le va face în

Ștefan TARJOC

(continuare în pag. a 2-a)

Colțul credinței strămoșești

Cuvântul
meu către
fiii Bisericii

Ţată Cuvântul
meu către fiii
Bisericii:

Credeți în Dumnezeu, iubiți Biserica și ascultați de părinți și de păstori.

Mergeți în viață pe singurul drum – smerenia.

Faceți-vă un nume bun alături de Hristos, în mijlocul acestor frământări și concepții amestecate.

Rugați-vă mult, cât mai mult.

Rămâneți eroi numai ai lui Hristos. Și vitejia voastră va avea un nume atunci când vă veți birui pe voi înșivă.

Veți fi liberi numai când veți pași cu iubire spre cei care vă urăsc.

Și voi, fiilor duhovnicești, rămâneți cu Dumnezeu pe toată veșnicia. **Până în sfârșit i-a iubit pe ei.**

Zice Duhul Sfânt: **Fiule, dă-mi inima ta!** (Pilde 23,26)

Împlinirea voinței dumnezeiești să fie deci, ținta tuturor dorințelor, faptelor, meditațiilor și a suspinelor noastre.

Să zicem mereu: Doamne, cum ai binevoit, așa ai făcut! Căci aceasta este pacea care covârșește toată mintea (Filipeni 4,7).

Să purtăm în inimă pe Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, Fecioară puternică, roagă-te neîncetat lui Hristos Dumnezeu pentru noi!

Blagosloviți, și să fie toate cu inimă bună.

Arhimandrit Arsenie PAPACIOC
Mănăstirea Sf. Maria – Techirghiol

**Tronează-n mari singurătăți zeite.
În jurul lor nu-i spațiu și nu-i timp;
Și greu îți vine să vorbești de ele;
Sunt mamele**

Faust, II, actul 1.

Mă-nduplec vouă, Chipuri sub pământ,
Măestre Mame, Zâne fără țară,
La care drumul e un lung mormânt,
De care chiar Satan se înfioară!

De m-am învrednicit de drumul lung
E că mi-i gândul fără de prihană.
– Vă voi ajunge fără să v-ajung
Ori voi pieri în bezna subterană,

INVOCAȚIE

Alexandru PHILIPPIDE

Nu știu decât că dor îmi e de voi,
Zeite reci la fire, dulci la nume,
Și-n slava voastră, slobod peste lume,
Și gândul și genunchi-mi încovoii!

Ce aprig vânt iscoditor de stânci
Dărâmă-n mine poartă după poartă?
De ce mi-s zilele fântâni adânci
În care apa vieții doarme moartă?

Robit mereu de clipa care vine,
De ce vreau veșnic clipa cea de-acum
Și-alerg rodită s-o culeg în mine,
Crin răsărit în pulbere de drum?

Mi-i dor de dezlegarea cea adâncă.
Vreau în trudit-mi suflet de pădure
Cheia pe care nici un diavol încă
N-a izbutit neantului s-o fure.

Vreau să trezesc lumina ce-a rămas
Neiscodită încă-n adâncime
(Căci e lumină-n orice-ntunecime
Cum tot tăcere doarme-n orice glas).

Din jugu-atâtor ieri și azi și mâne
Să-mi dezrobesc vreau visul meu cel lung
– Vă voi ajunge fără să v-ajung
Ori apa vieții moartă va rămâne.

Nu știu decât că dor îmi e de voi,
Măestre Mame, Zâne dulci la nume,
Și-n slava voastră, slobod peste lume,
Și gândul și genunchi-mi încovoii!
Alexandru Philippide

România mare

Urașii Imperiului Roman, moldo-valahii ajung sub greco-slavi, la sfârșitul primului mileniu, apoi, cinci secole sub turcofanarioții de la Constantinopol. În Transilvania eliberată de turci, românii se unesc cu Roma. În sfera de interese, Constantinopol, Moscova și Roma, Școala Ardeleană redescoperă latinitatea și inițiază programul de emancipare națională. Boierimea moldo-valahă înclină spre ruși, fanarioții propagă stilul bizantin. Occidentul este constant de partea valahilor. La Paris se pun bazele Unirii, la Berlin a Vechiului Regat și la Trianon a reîntregirii neamului. România Mare, stat tampon între fascism și ortodoxo-comunism, n-a rezistat, pentru că reorientarea spirituală de la Constantinopol și Moscova spre Roma a fost boicotată. După 1944, românii ajung sub ruși, care-i despart în două state ortodoxo-comuniste izolate de Roma, de o Cortină de Fier. 1989 Moscova renunță la dictatura marxist-leninistă, la „Lagărul socialist” și statele române redevin suverane, dar la conducere rămân elitele comuniste și reorientarea religioasă spre occident este târâgănată cu un alibi postmarxist laicist de tranziție. Biserica greco-catolică nu mai e în afara legii, dar două mii de biserici reorientate cu baioneta de comunistii de la Roma spre Moscova rămân tot ortodoxe. Papa Ioan Paul II vine la București, se adresează tuturor românilor și îi repune pe harta Europei.

Astfel, România va fi integrată în UE. Reunificarea cu Moldova va avea loc în viitor. Eșecul României Mari este prilej de dezbateri,

dar ca în perioada antebelică, duplicitatea moldo-valahă dă tonul. Inițiativa renașterii

Prof. dr. Viorel ROMAN
consilier academic la Universitatea din Bremen
(continuare în pag. a 2-a)

Ce spune „evreul cel mai important din Europa”?

Arște, Ion Antonescu a fost în cunoștință de aceste planuri mișelești. dar a avut înțelepciunea să-și dea seama că numai o

anti-semitismului românesc Așa se face că persecuțiile anti-evreiești din timpul regimului Ion Antonescu. persecuții reale și de nimeni contestate, i-au vizat numai pe evreii comunisti și pe evreii lipsiți de loialitate față de statul român, aflați în slujba unor proiecte politice antiromânești, la vremea aceea de sorginte moscovită, kominternistă.

De la liderii evreilor sioniști și ai evreilor pământeni ne-au rămas însă o sumedenie de documente, de dovezi privind condițiile civilizate, omenești, acceptabile, în care au trăit evreii în perioada guvernării mareșalului Ion Antonescu. Cităm din declarațiile făcute în 1946 și 1955 de dr. Wilhelm Filderman, președintele Federației Comunităților Evreiești din România, „evreul cel mai important din Europa”, cum îl considera evreii americani: „În nici o țară dominată de naziști nu a supraviețuit o așa de mare proporție a populației evreiești ca în România” (1946), respectiv „Mareșalul Antonescu a făcut tot ce a putut pentru a îmblânzi soarta evreilor expuși la persecuția germanilor naziști (...) Grație intervenției energice a Mareșalului Antonescu a fost oprită deportarea a mai mult de 20.000 de evrei din Bucovina; El a dat pașapoarte în alb, pentru a-i salva de teroarea nazistă pe evreii din Ungaria, a căror viață era în pericol; Grație politicii

Ion COJA
(continuare în pag. a 2-a)

ANUL XII
Nr. 1 (131)

IANUARIE
GERAR

ADRESA INTERNET
http://www.geocities.com/magazinmr
e-mail: magazinmr@yahoo.com

ISSN:
1453-2700

5
2005

Despre intoleranță

Cei doi dumnezei

Există doi dumnezei. Dumnezeu despre care ne învață profesorii noștri și Dumnezeu care ne învață. Dumnezeu despre care vorbesc oamenii de obicei și Dumnezeu care ne vorbește. Dumnezeu de care învățăm să ne temem și Dumnezeu care ne vorbește despre milă. Dumnezeu care se află undeva sus și Dumnezeu care se află aici, în viața noastră de zi cu zi. Dumnezeu care cere pedeapsa și Dumnezeu care ne iartă greșelile. Dumnezeu care ne amenință cu chinurile Iadului și Dumnezeu care ne arată calea adevărată. Există doi Dumnezei. Un Dumnezeu care ne alungă din cauza păcatelor noastre și un Dumnezeu care vine la noi cu iubirea Lui.

Lipsa de credință

Iisus hotărăște să asiste la un mare meci de fotbal între catolici și protestanți. Soses supporterii din întreaga lume, fiecare cu Biblia, culorile clubului și credința lui. Începe meciul. La sfârșitul primei reprize, un catolic aflat în ofsaid lovește mingea și înscrie un gol. Supporterii izbucnesc în urale; Iisus se ridică în picioare și aclamă. La începutul celei de-a doua reprize, protestanții egalează. Ceilalți supporterii aclamă sălbatic și mulțumesc cerului. Din nou, Iisus se ridică în picioare și aclamă, pentru că toți copiii lui sunt fericiți. Ce faci, aclami ambele goluri? Întreabă un supporter. Văd un meci frumos și mă simt bine! răspunde Iisus. Acum am înțeles totul, conchide supporterul, în mod evident nu ai pic de respect pentru nici una dintre credințe.

Cine vrea să ajungă în Rai?

Un preot care credea cu tărie că în toate plăcerile vieții stă ascuns diavolul intră în barul din localitate și invită pe toată lumea să vină la biserică în seara aceea. Se supuseră cu toții. Preotul se adresă mulțimii adunate în biserică:

– Trebuie să încetați să beți atâtea! Cine vrea să ajungă în Rai să ridice mâna dreaptă! Toată lumea din biserică ridică mâna dreaptă - în afară de Manoel, un bărbat foarte la locul lui, care își făcea întotdeauna datoria. Surprins, preotul îl întrebă:

– Dar tu, Manoel, tu nu vrei să ajungi în Rai după ce mori?

– Bineînțeles că vreau, dar eu n-am terminat să mă bucur de viața pe care mi-a dat-o Dumnezeu și dumneata vrei să mă trimiți în Rai!

Combustibil

– Maestre, ce e credința? Maestrul îi ceru discipolului să aprindă un foc. Se așezară în fața lui și priviră împreună flăcările.

– Asta e credința, zise maestrul. Lemnul pentru sobă. Combustibilul care păstrează via flacăra Domnului în inimile noastre.

– Dar lemnul are nevoie de o scânteie care să-l transforme în lumină.

– Există mai multe feluri de scânteie, dintre care cea mai cunoscută se numește Voință. Nu trebuie decât să vrei să ai credință și ea va apărea.

– Chiar dacă toată viața n-am crezut în nimic?

– Întotdeauna credem, chiar dacă nu recunoaștem sau nu acceptăm, și de aceea este atât de ușor să aprindem scânteia. În plus, cu cât trăim mai mult, cu atât ne apropiem mai mult de Dumnezeu; lemnul vechi arde întotdeauna mai ușor.

Paulo COELHO

o nouă administrație

(urmăre din pag. 1)

interesul țării, izbindu-se la fiecare pas de interese meschine, de clan sau de partid, atât în interesul alianței dar mai ales în afara acesteia și pe măsura începerii punerii în practică a programului de guvernare, această opoziție care o va întâlni va fi mai fățișă. Când va încerca să pună în practică măsurile de combatere a corupției „la vârf” și cei vizați vor vedea că promisiunile electorale sunt pe cale de a fi puse în practică, aceste forțe interne cu complicitate externă, se vor manifesta fățiș, încercând să oprească aplicarea măsurilor radicale. Președintele țării va fi pus în situația să-și domolească discursul sau fermitatea ori să „lovească” chiar în unii din foștii aliați din cadrul D.A. Aceste măsuri cu o largă susținere populară, nu vor găsi aceeași susținere în clasa politică și cea conducătoare economic. Dacă la această situație se vor adăuga unele greșeli și bâlbâieli ale noului executiv atunci susținerea mediatică și populară va scădea direct proporțional. Dacă mai socotim ambițiile colaboratorilor și ai susținătorilor din alianță, determinate de interese economice și alte interese stărnite de „algoritm” atunci promisiunile și dorințele sincere ale Președintelui vor fi și mai greu de pus „în aplicare”. Dacă în primele șase luni ale mandatului (înainte de aceste „mişcări contrare” să se manifeste plenar), șansele realizării programului de guvernare ar fi mai mari, dar, în detrimentul îndeplinirii condițiilor de aderare la U.E. Totuși, alegerile anticipate nu sunt dorite nici de membrii alianței, care se vor obișnui ușor cu avantajele puterii și nu vor fi dispuși să lase un fotoliu sigur pe unul iluzoriu (cioara de pe gard). Apoi, o nouă companie electorală înseamnă alte cheltuieli și alte negocieri și pertractări, ce ar face ca anul 2005 să fie un an pierdut în drumul către U.E., drum unde avem de recuperat multe și nu ne putem permite să-l ratăm.

De fapt Președintele Băsescu a garantat în primul rând accelerarea țării în U.E. începând cu ianuarie 2007 și sperăm și dorim cu ardoare, ca acest lucru să se realizeze spre binele României și a poporului său.

România mare

(urmăre din pag. 1)

naționale, Biserica Unită - 2004 s-a sărbătorit 250 de ani de școală românească la Blaj - e marginalizată. Toți românii l-au întâmpinat cu căldură pe Ioan Paul II, dar elita postcomunistă sabotează reorientarea duhovnicească de la Moscova spre Roma și se folosesc în legăturile lor cu vestul, de aceleași curente politice și culturale falimentare, de aceiași intermediari ineficienți, care au dus deja la un dezastru. Chiar și noul Partid România Mare, care și-a propus depășirea capcanelor trecutului „prin noi înșine”, și a avut o ascensiune pe măsură, s-a adaptat volens nolens mediocrității generalizată în tranziție, vechilor curente, intermediarilor tradiționali și a recăzut - fără opțiunea clară pentru Roma - în rândul secund pe scena politică. Aderarea la Europa presupune aplicarea în practică a „acquis”-ului UE, a codului canonic romano-catolic actualizat și modernizat, de 81.000 de pagini. Acum, după eșecul din sec. XIX-XX a „formelor fără fond” occidentale, în sec. XXI se va implementa „fondul fără formă” -acquis-ul comunitar la moldo-valahi -, ca un stadiu intermediar reîntregirii și integrării de durată, autentice și religioase a României Mari în Europa, în civilizația Romei.

TABLETA EVREIASCĂ DE UMOR

IDEE FIXĂ

Manifestându-și tendințe spre violență, Grimberg a fost internat într-un azil psihiatric pe timp de cinci ani. La capătul acestei perioade, o comisie a reanalizat cazul său.

Președintele comisiei l-a întrebat:

– Domnule Grimberg, dacă te eliberăm pe cuvânt de onoare, ce ai de gând să faci?

– Mă duc să cumpăr câteva zeci de metri de elastic.

– Și după aceea? Întreabă președintele.

– Fac o praștie și încep să arunc cu pietre în trecători.

În urma acestui interogatoriu, Grimberg este retrimis pentru îngrijiri psihiatrice, pe o perioadă de încă cinci ani, înainte de a apare iarăși în fața comisiei de examinare.

Președintele îl întreabă din nou:

– Dacă te eliberăm, domnule Grimberg, ce ai de gând să faci?

– Să mă distrez!

Membrii comisiei schimbă între ei priviri, în fața acestui răspuns încurajator.

– Și în ce fel ai de gând să te distrezi? Întreabă președintele.

– Mai întâi și întâi, am să-mi caut o amantă.

Membrii comisiei se privesc iarăși. Lucrurile merg din ce în ce mai bine.

– Și pe urmă? Întreabă un alt membru al comisiei.

– Am să mă urc cu ea în pat, răspunde Grimberg.

– Bun răspuns, spune președintele comisiei care, adresându-se lui Grimberg, îl întreabă:

– Și după aceea?

– Am să-i scot chiloții.

– Și, și?

– Am să iau elasticul de la chiloții, am să fac o praștie și am să trag în trecători.

T.Ș.

Ce spune „evreul cel mai important din Europa”?

(urmăre din pag. 1)

sale, bunurile evreilor au fost puse sub un regim de administrare tranzitorie, care, făcându-le să pară pierdute, le-a asigurat conservarea în scopul restituirii la momentul oportun. Menționez acestea pentru a sublinia faptul că Poporul Român, atâta cât a avut, chiar în măsură limitată, controlul Țării, și-a demonstrat sentimentele de umanitate și moderație politică”. (1955)

Din păcate, fără să ofere nici o explicație, susținătorii ideii de holocaust în România, cei care ne acuză deuciderea a sute de mii de evrei, ignoră complet asemenea dovezi, iar lucrul cel mai grav pe care îl fac este că împiedică accesul cercetătorilor, inclusiv al cercetătorilor evrei, la arhivele Comunității Evreiești din România. Mai mult, memoriile lui Wilhelm Filderman, cu informații esențiale pentru perioada 1939-1945, pregătite să fie publicate de Academia Română, au fost puse sub cheie de autoritățile israeliene și

interzise atât publicului, cât și specialiștilor. În aceeași situație se află mărturia extrem de importantă a lui N. Gingold, președintele Centralei Evreilor din România în anii Holocaustului, în primăvara anului 1944 dr. N. Gingold a publicat un vast raport privind Activitatea Centralei Evreilor din România, o carte cu date extrem de importante pentru a se înțelege ce s-a întâmplat cu evreii din România acelor ani și care au fost intențiile și politica autorităților românești față de evrei. O carte care infirmă toate tezele pe care au bătut monedă istoricii holocaustizanți. Motiv pentru care Editura Hasefer, a Comunității Evreiești din România, s-a ferit să republice această carte, la fel cum istoricii evrei se feresc s-o citeze. Din această carte se deduce în primul rând cât de mare a fost binele pe care Ion Antonescu l-a făcut evreilor, ajutându-i să se organizeze și să se constituie în cea mai puternică și eficientă comunitate evreiască din Europa.

Din aceeași carte rezultă că Centrala Evreilor din România a fost o instituție extrem de birocratizată, care a produs o arhivă deosebit de bogată, a ținut o evidență riguroasă a tuturor evreilor din

România. Consultarea acestei arhive este indispensabilă pentru cei care discută soarta evreilor din România anilor 1939-1945.

Sunt multe documentele de proveniență evreiască din care rezultă modul corect, uman și tolerant în care au fost tratați evreii în România anilor 1939-1944. Din păcate, cele mai multe dintre aceste documente se află în arhivele unor instituții evreiești, iar istoricii și cercetătorii interesați nu au acces liber la aceste arhive. În această chestiune, a surselor de informații, constatăm cu surprindere rolul obstructionist pe care și l-au asumat autoritățile evreiești din Israel și din întreaga lume, îndeosebi din România, blocând accesul liber la propriile arhive.

Este de neînțeles faptul că în timp ce arhivele românești au fost puse în totalitate

la dispoziția istoricilor evrei de pretutindeni, istoricii români nu au acces nici măcar la arhiva Comunității Evreiești din România! În atari condiții, nu mai poate fi luată în serios nici o acuzație din partea autorităților evreiești care,

prin atitudinea lor dovedesc că au ceva de ascuns, că nu sunt interesate să se afle adevărul adevărat despre așa-zisul Holocaust din România. Ne însușim de aceea principiul, teza potrivit căreia „atâta vreme cât arhivele evreiești și alte surse evreiești de documente sunt ascunse sistematic, iar publicarea documentelor se face în mod selectiv, cu un vădit partizanat și subiectivism anti-românesc, sinonim cu minciuna și dezinformarea instituționalizată, devine imorală și neserioasă, frivolă, orice acuzație din partea evreilor la adresa autorităților românești din anii 1939-1944, la adresa românilor, în general, acuzații formulate cu privire la tratamentul de care au avut parte evreii din România”

Contrastul net dintre autoritățile românești și cele evreiești este întărit de comportamentul exemplar al mareșalului Ion Antonescu care, ca șef al statului, a ordonat înregistrarea prin stenografiere a tuturor discuțiilor purtate în consiliile miniștrilor, considerând că este sub demnitatea sa de român și de militar să-și ascundă intențiile și faptele, să mintă. Aceste stenograme au fost de curând publicate integral și introduse în circuitul public de informații. Ele nu oferă nici un temei pentru acuzația de holocaust și genocid produs la români, de mareșalul Ion Antonescu.

Matilda. Primul lucru care te reține când o vezi pentru prima oară pe Matilda este alura ei impresionantă. Are ceva olimpic. Pesemne că "genetic" s-a transmis prin ea o caracteristică a locurilor din care se trage: Grecia macedoneană. De altfel, Caragii pe care eu i-am cunoscut: Mama, Toma, Geta și Matilda au avut și au ceva impunător. După ce depășești această primă impresie - care puțin te intimidează - descoperi în Matilda un om de o sensibilitate bine ascunsă. (O caracteristică a femeilor macedonene, cred eu, este pudoarea.) Amestecul acesta de rigoare științifică și sensibilitate poetică îl pot avea doar ființele superioare dotate. În orice acțiune, Matilda aduce un echilibru care cred că izvorăște dintr-o armonie a inteligenței și sensibilității. Prin prezența Matildei, comunitatea în care se află - chiar și pasager - se inobilează.

Stere GULEA

Scritorii aromâni știu foarte bine să-și stratifice vorbirea

A.G. Suntem în 1947 și vorbim despre momentul când ați intrat la facultate.

M.C.M. Nu cred că a fost rău că am optat pentru Lingvistică. Presiunea lui Rosetti a fost mai mare pentru catedra de Limba Română. Făcusem la Dialectologie despre problemele astea de influență, de straturi care se ivesc în vorbirea unei familii, de diferențele între generații. Observasem eu acasă nivelul la care vorbea bunica mea aromână, cum vorbeau părinții mei, cum vorbeam noi. Și stratificarea asta mi s-a părut foarte interesantă.

A.G. Cum ați vedea subiectul acesta după 50 de ani, felul în care influențează daco-româna, aromâna?

M.C.M. Dragul meu e de ajuns să te uiți în jur, să iei revistele aromâne (nu vreau să dau nici un nume... pentru că nu vreau să supăr pe nimeni) care sunt pline de daco-românisme, de bulgarisme și de vulgarisme (adică de asemenea deformări ale aromânei încât eu nu o mai recunosc). E un fenomen care, din acest punct de vedere, nici n-ar mai trebui studiat, pentru că este prea urât. Nu mi-ar plăcea să studiez așa ceva. Sigur (acolo unde se scrie frumos) se poate analiza limba unor poeți, a unor scriitori care știu ce este aromâna, care știu să vorbească o aromână ca lumea. **Scritorii aromâni știu foarte bine să-și stratifice vorbirea și să nu împrumute aiurea (decât cuvintele neologice ultranecesare).**

În grădina la Geti, pe nepregătite, 1969, vara. Geti, Toma, mama, tata, Matilda și Dragoș în față. Ștefan crește în pântecul mamei... până la 13 decembrie, când se naște.

Cine știe aromâna așa cum trebuie, nu are cum să nu știe cum să-și alegă cuvintele. Ca să trag o concluzie la întrebarea ta: ar fi un dezastru să scrii despre limba aromână de azi și de influența pe care a exercitat-o daco-româna asupra ei (plecând de la teza mea de acum 50 de ani).

A. G. Concluzia tezei era următoarea: „Dispariția aromânei, dacă se va întâmpla, nu se va întâmpla printr-o invazie de elemente străine, ci pur și simplu prin părăsirea ei de către vorbitori”.

M.C.M. Asta am spus-o și în Dodecalog, am spus-o și în DIARO: Să nu dăm vina pe alții, primii vinovați suntem noi. Pentru că noi părăsim limba, nu o mai vorbim. Și au am încercat în DIARO să includ această idee: a nevoii de a continua aromâna prin educarea familiilor, a copiilor, a generațiilor să-și păstreze [limba] ca într-o rezervație (așa cum e cazul cu copacii rari, cu animale rare, cu oameni de anumite rase). O limbă rară din Europa care trebuie păstrată așa cum era ea.

A.G. În afară de familia dumneavoastră, în studiile pe care le-ați scris, invocați și dascălii pe care i-ați avut: Alexandru Rosetti, Iorgu Iordan și profesorii aromâni Tache Papahagi, Theodor Capidan, Pericle Papahagi (aceștia din urmă, prin cărțile lor).

M.C.M. Pericle și Tache Papahagi erau veri, nu frați (să se știe lucrul acesta). Eu nu l-am cunoscut personal pe Pericle Papahagi. Eu pe Pericle, Tache și Capidan îi consider profesorii mei (deși nu i-am avut profesori; am asistat foarte puțin la un seminar al lui Tache Papahagi. Am învățat din cărțile lor (care mi-au fost cărți de căpătâi) și de aceea îi consider profesorii mei în domeniul aromânei.

Academician

Matilda Caragiu Marioțeanu

Pe Theodor Capidan l-am cunoscut foarte puțin, dar mă bucur nespun că l-am cunoscut. Institutul de Lingvistică era într-o casă foarte mică, înghesuită, din strada Spătarului și noi, tinerii studenți, eram chemați să scoatem fișe pentru diverse lucruri. Eram plătiți cu

1971, în cabana de la Schauinsland, în munții Păduca Neagră, Germania, la coloquiul „Mihai Eminescu”, organizat de Seminarul de limbă română din Freiburg, de prof. Paul Miron, Cu Zoe Dumitrescu Bușulenga.

ceva, ne ajungea pentru un tramvai, pentru un suc. Și acolo, auzind că domnul acela bătrân care stă mereu într-una din camere și lucrează este Theodor Capidan, m-am dus la el. Era străveziu de slab și cu urechile parcă mâncate de șoricea (așa era de slab). M-am dus și i-am spus că sunt o aromâncă, vreau să studiez...., mă rog, am intrat în vorbă cu el. El data viitoare, mi-a adus *Macedo-Români* (am și acum cartea) cu o dedicație: „Domnișoarei Matilda Caragiu, tră aduțiri aminti.” [scrisă] cu cerneală roșie și cu un scris tremurat. Știa foarte mult. A fost un mare balcanolog. A comparat limbile balcanice.

Eto Stalin!

L-am cunoscut pe fiul lui, târziu, când s-a sărbătorit la Cluj centenarul nașterii lui Capidan (am ținut și eu o comunicare: „Theodor Capidan aromânist.”). Acolo venise cu soția și fiica lui. Pentru mine a fost un moment de iluminare, dacă vreți pentru că datorită lui am cunoscut-o pe poeta Eta Boeriu, fata lui Ioan Caranica, cel care a pus pe portativ 100 de melodii aromâne. Ioan Caranica era fratele doamnei Demu, mama sculptorului Dumitru Demu care a făcut între altele, statuia lui Stalin de la Șosea. Ca să se elimine orice bănuială: această machetă pentru statuia lui Stalin (sunt martoră a acestui moment) a fost aleasă dintre șase de o comisie compusă din sovietici. Le-au văzut pe toate șase și au spus în fața machetei lui Demu „Eto Stalin!” (acesta e Stalin) A fost un concurs ca oricare altul și omul a câștigat acest concurs. După aceea, s-a dezis și a scris o cântăciță *Le souvre de Staline*. Mie îmi pare rău că a scris-o, pentru că, dacă ai făcut un monument, chiar dacă este al unei persoane atât de odioase, important este că ai făcut o operă și încă una, de foarte bună calitate. A rămas să vorbesc despre Tache Papahagi. Eu fusesem la mai multe seminarii ale lui și-l văzusem la catedră. Nu m-am apropiat de el, n-am spus că sunt aromâncă, n-am spus nimic. El era foarte tăios. Mie îmi era frică. Ce vă povestesc mai departe se întâmplă și după ce am rămas preparatoare la catedră (sau poate eram deja asistentă, nu mai știu exact). Între timp, se întâmplase ruptura aceea, așa zice urâtă, dintre el și Alexandru Rosetti. După ce T. Papahagi a scris articolul *Universitate?* Era revolta lui -justificată - față de nedreptatea care i se făcuse (dat afară din universitate). Dar Tache Papahagi continua să vină la bibliotecă să ia cărți. Astfel că ce-ți povestesc eu acum se întâmplă în '51 -'52. L-am văzut la bibliotecă și tocmai ieșea de acolo, pe coridor, în fața ușii de la cancelaria noastră. L-am oprit și i-am spus că sunt cutare și că lucrez la catedra domnului profesor Rosetti. A început să țipe de auzit tot coridorul. Așa era el. N-a suportat ideea că eu m-am dus la Rosetti. Și, apoi, el era misogin. Asta știe toată lumea. Avea o iubire aproape anormală numai pentru mama lui. Dar asta nu are nici o legătură cu opera lui și nu-i scade valoarea. A țipat. Frica mea, care exista, deveni și mai mare. După aceea, mi s-a dat de la Institutul de Lingvistică manuscrisul lui Qafezezi: 24 de fotografii chinuite ale Liturghierului cu textul transcris de el așa cum s-a priceput. Eu, după ce am terminat lucrul, l-am depus la biblioteca Academiei. Erau foarte multe greșeli. El nu știa bine aromâna (el era albanez). Mi s-a dat mie să-l editez.

După ce l-am studiat și l-am transcris de trei ori, i-am făcut și studiul lingvistic, dar îmi rămăseseră foarte multe cuvinte neatestatate în dicționarele existente. Am avut multe neatestatate, dar am căutat în dicționare grecești, alba-neze, bulgărești și am găsit etimonul la foarte multe cuvinte. Rămăseseră, deci, câteva fără nici

un fel de suport științific. Nu știam ce sunt aceste cuvinte. Aveam un prieten de-al mamei mele. Cota Țumana, un fel de Sancho Panza (scris versuri, absolut adorabil, cam fără căpătâi, dar îl iubeam cu toții). Și i-am spus: „nu știu cum să fac, lali Cota, că mi-e frică, m-aș duce la Papahagi să-l întreb, că știu că scrie la un dicționar. „Aidi, more nipoată, că va ti ducu mini. Va nidzemu una dau.” Ei se întâlneau în fiecare duminică în grădina Cișmigiu. Papahagi trăia în rondul acela de lângă statuia lui Kogălniceanu. Într-o zi m-am dus cu lali Cota la Papahagi acasă. El avusese un apartament întreg. Dragul meu, și dragii mei tineri aromâni, nimeni nu trebuie să facă așa ceva. I-am arătat textul; eu m-am așezat în fața lui pe scaun, Lali Cota stătea pe pat. „Spune!” zice Tache Papahagi. I-am spus cuvintele pe care nu le știam. N-a pus mâna pe text să se uite să vadă ce este cu acest text vechi (din curiozitate științifică). Mi-a dat la câteva cuvinte etimonul. Mai târziu în ediția a doua a Dicționarului, Tache Papahagi a introdus în dicționarul lui toate cuvintele neatestatate care erau în Liturghier, dar nu a explicat în bibliografie. N-a vrut să treacă numele meu acolo. Asta e tot. După aceea m-a urmărit. Dar nu cu plăcere. Întotdeauna cu aversiune.

Papahagi, lemnu strâmbu tu furtie

A.G. Credeți că ruptura cu Alexandru Rosetti se râstrângea cumva și asupra persoanei dumneavoastră ?

M.C.M. Nu știu. Asta sau misoginismul sau chiar faptul că el nu accepta că cineva mai poate să știe ceva în domeniul aromânei și să facă ceva peste ce a făcut el... ?

A.G. Poate fi de vină firea asta a aromânilor care au o personalitate foarte puternică? În fond, personalitățile aromâne s-au înțeles mai greu între ele.

M.C.M. Totuși au fost atâția aromâni generoși. Capidan este unul dintre ei. N-aș vrea să dau explicația asta. Cred că viața lui monahală, ruperea asta de lume, asta te face puțin rău. Pentru că așa-i zicea Cota: „Papahagi, lemnu strâmbu tu furtie.” Pentru cititorii care nu știu aromâna: într-o sarcină de lemne, este de ajuns să fie unul strâmb printre ele, că

4 martie 2002, la întâlnire cu Toma Caragiu după 25 ani, organizată de teatrul Lucia Sturdza Bulandra la Sala Toma Caragiu. În foaiet, cu Pino Caramitru și cu Geti. Tomă este și el acolo, îmbrățișându-i pe cei dragi.

nu poți să aduci sarcina până acasă, pentru că se strică, se rupe, cade, se desface. Așa este și un element din așa negativist, care, într-o societate, poate să distrugă o unitate. Dar Tache. Papahagi a lăsat aromânilor o operă uriașă.

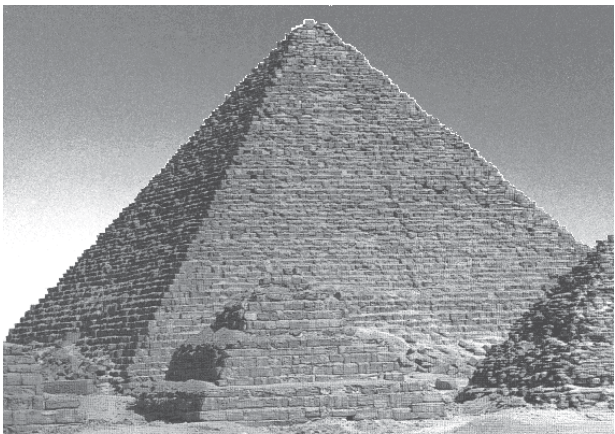
A.G. Voiam să vă întreb despre un tip de presiune dacă a existat vreodată. Și anume: mă refer la condiția unui intelectual de origine aromână în societatea românească. A existat vreodată presiune (implicită, nu explicită) de a spune lucruri conforme cu niște lucruri spuse în statul român ?

M.C.M. Nu, nu mi s-a întâmplat. Dar temerea exista. De pildă, soțul lui Zoe Dumitrescu, domnul Apostol Bușulenga. Când ne întâlneam pe stradă (Zoe a trăit în casă cu socrii ei, cu sora soacrului, cu frații lui Tulică. Erau vreo 7 persoane în casă care vorbeau aromâna. Zoe vorbește perfect aromâna, amândouă vorbeam aromânește fără să ne temem. Dacă era și Tulică, bărbatul ei, (ne zicea): „Ați înnebunit?” începea să se uite împrejur, să nu audă cineva că vorbim în aromână. Avea o frică nebună. Noi, nu, nici eu, nici Zoe. Vorbeam în aromână foarte liniștite.

A consemnat Alexandru GICA

Misterul piramidelor "Blestemul faraonilor" e o realitate

Piramidele din Egipt au fost construite ca o imensă hartă stelară - este concluzia unui specialist britanic în egiptologie. Va da, oare, noua teorie un răspuns „revoluționar”, unuia dintre cele mai „încuiate” secrete ce stă în spatele construcțiilor de pe Nil? Folosind un computer astronomic pentru a recrea cerul nocturn, așa cum apărea el în Egipt, acum 4500 de ani, cercetătorul englez Robert Bauval a afirmat că piramidele nu sunt altceva decât o proiectare a „raului” ceresc pe pământ. Toate detaliile descoperirii lui Bauval sunt publicate într-o carte ce a apărut recent în Marea Britanie, intitulată *The Orion Mystery*. Noua teorie va cauza o adevărată controversă în lumea egiptologilor. Dr. Jaromir Malek, de la „Institutul Griffith” al Universității Oxford, declară că tot ce afirmă Robert Bauval poate fi exact. „Harta lui stelară este foarte precisă, fiind demonstrată punct cu punct”, spune Malek. Computerul folosit de Bauval a prezentat poziția stelelor în momentul începerii construcției monumentelor, specialistul britanic observând că cele șapte piramide sunt amplasate sub planete aparținând constelației Orion. Marea Piramidă este plasată sub Zita Orionis, cunoscută de egipteni sub numele de Osiris, zeul vieții de după moarte, în mitologia lor. Bauval opina că întreaga vale a Nilului era receptată ca o proiectie a Căii Lactee pe pământ, în sprijinul afirmațiilor egiptologului britanic stă și o colecție de texte, alcătuită, probabil, între sec. I î. Chr. și sec III d. Chr., până acum neînțelese, care menționau că: „Egiptul este o imagine a raiului. Tot ce există și guvernează în cer va fi trimis pe pământ”.

S-ar putea ca această nouă teorie să înlesnească o reconstituire a ritualurilor din acea vreme, având în vedere că fiecare piramidă are un corespondent stelar care, la rândul său, reprezintă o zeitate în mitologia egipteană. Faraonii din perioada Regatului Vechi al străvechiului Egipt (2686-2133 î. Chr.) erau înmormântați cu mare pompă în renumitele piramide, înălțate de ei în timpul vieții, pe malurile Nilului, la Saqqarah și Gizeh. Cele construite de către Zoser, Kheops, Kephren și Mykerinos rămân, până azi, grăitoare dovezi ale puterii conducătoare, religioase și economice de care dispuneau regii autoacrați din Valea Nilului. Dar în următoarele perioade istorice: mijlocie (2133-1570), nouă (1570-1085) și târzie (1805-332 î. Chr.), stăpânii țării abandonează obiceiul înmormântării în piramide și astfel începe istoria necropolei din Valea Regilor. De acum se sapă în stâncă galerii și camere funerare pentru dispunerea mumii, însoțite de un bogat inventar cu ofrande funerare necesare defunctului când spiritul său (*Kâ*) se va prezenta la judecata morților, în fața lui Osiris.

Silvia DICA

Dr. Dumitru GAROFIL

Blestemul care lovește până în zilele noastre Casa regală a Franței

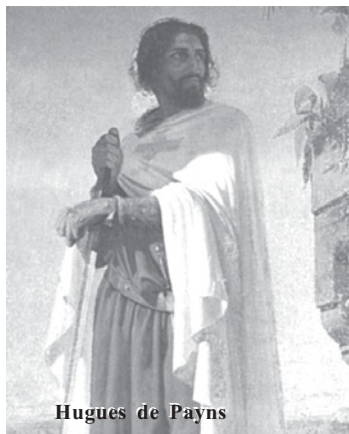
De fundalul cruciadelor a luat naștere Ordinul Templierilor, acesta fiind constituit la Ierusalim, în anul 1118, de opt cavaleri francezi, aflați sub conducerea lui Hugues de Payns, originar din Champagne.

Legenda înființării Ordinului, ca și în cazul societății secrete mistice, este alegorică și presărată de simboluri. Se spune că erau odată doi frați ce își cultivau împreună ogorul, semănându-l cu grâu. Cel mai mare dintre frați avea o familie numeroasă, iar cel mai mic nu se căsătorise încă. Când grâul s-a copt și au început secerișul, s-au hotărât să împartă recolta în mod egal. Întorși fiecare la casele lor, au început să reflecteze. Nu e corect, își spune celibatarul, ca fratele meu, care are de hrănit o familie așa de numeroasă, să nu ia o parte mai mare decât mine. Și noaptea se duse la câmp pentru a-i pune în grămada fratelui mai mulți saci cu grâu. Fratele mai mare, la rândul lui, își spuse: la drept vorbind, fratele meu mai mic e singur și a muncit mai mult decât mine cu ai mei la un loc, deci i se cuvine mai mult grâu. Și s-a dus și el noaptea la câmp pentru a-i pune pe ascuns fratelui său câțiva saci din grămada sa. A doua zi dimineața, surpriză: grâmezile erau egale, ca și în ajun. Ogorul fraților se afla pe vârful muntelui Moriah, pe care, după legendă, marele maestru arhitect Hiram, venit din Liban, îl alesese pentru a construi acolo, ca urmare a solicitării regelui Solomon, templul Ierusalimului.

Blestemul templierilor

Aici Ludovic al XIV-lea, nici Ludovic al XV-lea, nici Carol al X-lea, sau Ludovic Filip nu și-au văzut primul născut urcat pe tron. Moștenitorii lor, fie că au murit răpuși de boală, fie în accidente sau au fost împiedicați în ierarhia lor firească de revoluții. Aceași soartă funestă i-a lovit printr-un fel de contagiune, pe moștenitorii celor doi Napoleoni. De unde provine acest teribil blestem care pare să planeze asupra moștenitorilor tronului Franței?

După părerea unui scriitor francez, aceste nenorociri își au originea în blestemul proferat de Jacques de Molay, ultimul mare maestru al Ordinului Templierilor împotriva lui Filip al IV-lea cel Frumos și a papei Clement al VII-lea. Profecția s-a adevărat, după cum am văzut, regele și papa murind peste nici câteva luni. Dar Jacques de Molay nu s-a mulțumit doar cu atât; el i-a blestemat și pe descendenții regelui, până la ultima generație.

Hugues de Payns

Primele victime: dinastiile Capetienilor și Valois Efectele s-au văzut imediat, cu propriii fii ai lui Filip cel Frumos, Ludovic al X-lea, Filip al V-lea și Carol al IV-lea. Toți trei au succedat la tron fără ca descendenții lor să-i urmeze. De fiecare dată când trei frați au succedat la tronul Franței, dinastia a luat sfârșit. Acesta a fost cazul ultimilor Valois - Francisc al II-lea, Carol al IX-lea și Henric al III-lea (toți fiii ai lui Francisc I). De asemenea, domnia Bourbonilor s-a încheiat prin cea a celor trei frați - Ludovic al XVI-lea, Ludovic al XVIII-lea și Carol al X-lea, care au guvernat succesiv, fără ca vreunul din moștenitorii lor să urce pe tron.

■ Ce s-a întâmplat după Ludovic al XIV-lea?

Ludovic al XVI-lea este ultimul rege al Franței, care i-a urmat tatălui său. Până la el, eliminând rupturile dinastice, timp de șapte secole fiii le-au succedat taților în ordinea primogenității bărbătești. După aceea lucrurile au luat o altă întorsătură: nici unul dintre cei șapte fii ai suveranilor care i-au urmat lui Ludovic al XIV-lea nu a fost încoronat, fie că au murit încă în timpul vieții tatălui lor, fie că revoluțiile

i-au îndepărtat de la tron. Astfel, Ludovic al XIV-lea a avut o soartă deosebit de crudă.

Deși a avut zece copii, unul singur a depășit vârsta de trei ani. La bătrânețe, în decurs de doi ani, a asistat la moartea fiului său, a nepoților și chiar a strănepoților. În 1715, anul morții sale, între el, care avea 74 de ani, și viitorul rege, Ludovic al XV-lea, având patru ani, s-a interpus un mare vid. Ludovic al XV-lea este și el lovit de blestem, ca și, mai târziu, Ludovic-Filip, asistând la moartea fiului său. O enigmă încă nedezlegată este soarta lui Ludovic al XIII-lea, mort la 10 ani, în închisoarea din Temple, în timpul revoluției. Există astăzi o teză, care contravine istoriei oficiale și care începe să fie acceptată de câțiva istorici. Teza oficială vorbește despre moartea copilului la Temple în 1795. Dar, cum se poate explica faptul că acest copil, atât de vioi, jucăuș și inteligent, despre care se știa multe până în toamna lui 1793, să fi devenit peste șase luni un surdo-mut și un idiot? Cum se explică această conspirație a tăcerii, orchestrată de responsabilii politici însărcinați cu paza moștenitorului, fie că este vorba de Comuna din Paris, cu Chomette și Hebert, fie de Comitetul Salvării Publice, în frunte cu atotputernicul Robespierre? În acele condiții nesigure, când nimeni nu știa dacă a doua zi va mai avea capul pe umeri, moștenitorul era un ostatic inestimabil.

VINEREA MARE

În vinerea aceea - care se va numi mult mai târziu Vinerea Sfântă - „un bărbat bogat din Arimathia, denumit Iosif [...] a mers la Pilat și i-a cerut corpul lui Iisus. Și Pilat a dat ordin să-i fie încredințat. Iosif a luat corpul, l-a învelit într-un giulgiu alb și l-a așezat într-un mormânt nou, săpat în stâncă, pentru el anume”.

Și astfel, a parvenit, până în zilele noastre, acest giulgiu alb, martor mut al morții și al înmormântării lui Iisus, de care vorbește evanghelistul Matei! O tradiție orală și scrisă, credința constantă a unei mulțimi de credincioși ne asigură că sfântul giulgiu din Torino, a cărei istorie a putut fi reconstituită până în anul 340, este cu adevărat ceea ce se pretinde. Acesta, bineînțeles, nu prezintă nici o valoare din punct de vedere științific. Biserica catolică s-a grăbit prima s-o afirme. Dar, actualmente, ea este tot prima care a sprijinit ideea ca sfântul giulgiu să fie supus unui examen științific special al sfântului giulgiu. Cu surprinzătoarele progrese realizate de istorici, arheologi, detectivi ai trecutului și prezentului, prin tehnica fotografică, cercetare electronică, analiză și microanaliză chimică, a devenit posibil să fie întrebă, în mod științific, „acest martor”, care este misteriosul cearceaf mortuar, dacă este autentic, sau să se dovedească că este un fals, să-i fie localizată proveniența și să fie datat.

„Martor”, pe drept cuvânt, căci pot fi văzute clar în fibrele de in pete închise în dreptul plăgilor și - în negativ, cum spun fotografiile - semnele corpului martirizat, ale mâinilor, picioarelor, coastei străpunse, și a feței și frunții înțepate de coroana de spini.

Momentul culminant a avut loc la Torino în octombrie 1978. Giulgiul se afla, până la acea dată, închis într-o cutie de argint incasabil, ascuns vederii (cu excepția unor rare ocazii). La 10 octombrie, giulgiul a fost scos din cutie și, timp de 5 zile, supus unui examen direct și minuțios de către un mare număr de experți internaționali. Aceștia se reuniseră mai înainte de mai multe ori, în Europa și în Statele Unite, pentru a pune la punct metodele de cercetare care vor fi folosite. „Vor urma, spune Elisabeth Patrizi, vice-președintă a Centrului Roman de Sindonologie (studiul sfântului giulgiu, de la grecescul sindon = giulgiu), cinci zile și cinci nopți de lucru febril”.

Savantii, reuniți la Torino, aveau toți un trecut bogat în domeniul cercetării sindonologice. Ei aparțineau celor mai variate discipline: fizică, chimie, medicină, istorie, fotografie spațială și chiar specialiști în anchete polițiste și exegeți ai *Bibliei*. Unii erau catolici sau protestanți, alții agnostici, dar absolut toți pasionați de enigma giulgiului. Acesta nu putuse fi studiat până atunci decât de departe, cu ajutorul lupelor, al aparatului de luat vederi. Plecând de la fotografiile luate în ultraviolet de profesorul Jodica-Cordigla, la Torino, fotografiile relevaseră detalii invizibile până atunci, iar tehnicienii de la Academia forțelor aeriene din Colorado-Spania, din Statele Unite, au realizat imagini tridimensionale ale giulgiului. Ei au aplicat, în acest scop, metode folosite de cercetătorii de la NASA pentru a citi și interpreta fotografiile planetei Marte, transmise de satelit. Dintr-o imagine plată, ei au obținut o imagine, în relief, prin citirea cu ajutorul ordinatului a imaginilor clar-obscur ale fotografiei inițiale.

Aventura extraordinară a început precipitat în noaptea de 28 spre 29 mai 1898. Fotografii Secundo Pia s-a deplasat la Catedrala din Torino la orele 23 și a luat două clișee ale giulgiului. Către miezul nopții, a scos din baia de fixare două plăci de sticlă: un negativ, probabil nereușit, gândea el. Și iată că a descoperit, cu stupefacție, pozitivul unei admirabile fețe necunoscute. Giulgiul arăta cea mai veche fotografie din lume, relevantă o imagine de acum de 19 secole. Medicii au studiat de îndată această amprentă, anatomic incontestabilă, și au început să experimenteze pe cadavre pentru a verifica nenumăratele răni. La 21 aprilie 1902, în fața Academiei de Medicină, profesorul Yves Delage a susținut că giulgiul aparținuse lui Hristos: cu 10 miliarde față de 1, această ipoteză era probabilă. Pete de sânge pe fond alb înconjurau creștetul craniului, striau spatele, colorau mâinile, picioarele și partea dreaptă. Fața era demnă și tragică. Pia și-a spus în acele momente că este primul muritor care a putut contempla o fotografie a lui Hristos.

Este greu de aflat ce s-a întâmplat cu adevărat, căci martorii au fost ghilotinați. Totuși, există un mic detaliu. Într-o zi, un grup de gentilomi, trimiși de Napoleon la Temple, au descoperit îngropat în grădina închisorii, un schelet. De aici teza, potrivit căreia moștenitorul, mort în închisoare și îngropat acolo, ar fi fost înlocuit, la ordinul lui Robespierre, cu un fals moștenitor, care, la rândul său, este îngropat în cimitirul Sainte Marguerite din Paris.

Blestemul continuă cu Carol al X-lea și cu fiul său, care nu a fost rege decât cinci minute, fiind dat deoparte de revoluția din 1831. Se continuă apoi cu nepotul său, contele de Chambord, care se pare că a optat deliberat să nu aibă copii, pentru ca, la sfârșitul secolului al XIX-lea, blestemul să înceteze. În plus, nu era sigură legitimitatea bunicului și închiului său, Ludovic al XIII-lea, deci și a lui, deoarece nu se știa ce s-a întâmplat cu moștenitorul de la Temple.

Familia d'Orleans și cei doi împărați Napoleon - aceeași soartă

Ludovic-Filip a avut cinci fii, dar a asistat la moartea fiului său cel mai mare, ducele d'Orleans, un băiat seducător, instruit, curajos și liberal, poate cel mai reușit dintre toți moștenitorii, prietenul și speranța generației romantice care, fără îndoială, ar fi ajuns pe tron în 1848, în locul tatălui său. Murind într-un accident (nu de mașină, ci de trăsură) a compromis șansele dinastice. Dacă ar fi fost rege, Franța ar fi evitat cu siguranță războiul din 1870 (și poate și pe cel din 1914-1918) și ar fi și acum monarhie.

Cei doi împărați care au domnit în Franța au avut, poate prin contagiune, soarte „regilor blestemați” de Molay. Descendenții lor nu au ajuns pe tron. Blestemul se pare că lovește fără a face o deosebire dinastică, pe toți cei ce acced la tron, deși la ora actuală, prin căsătorie, familia imperială se înrudește cu cea regală.

Cifra șapte - cifră fatidică

Este vorba de șapte dinastii întrerupte. Șapte este o cifră fatidică. De la începutul lumii, oamenii au considerat cifra șapte un simbol precis și sacru. Existau șapte scări în fața porții templului lui Solomon și șapte brațe ale candelabrelor. În toate cosmogoniile, cifra șapte era cea a perfecțiunii. Cabaliștii știau acest lucru. De fapt, se ignoră adesea că, la botezul printrului imperial, al fiului lui Napoleon al III-lea, alături de episcopi, au participat și marii rabini ai Franței, în secolul al XIX-lea, suveranii francezi erau mult mai toleranți în materie de religie decât se afirmă astăzi. Iar rasismul și antisemitismul erau necunoscute. Trebuia să vină secolul al XX-lea pentru ca ele să-și facă, din păcate, apariția.

Paul ȘTEFĂNESCU

Harism

Imaginea ne fură ochiul
De foamea ce-o avem în noi,
Și cât de des uităm tristețea,
Că moartea ne preferă goi.

Giurcă HARITON

Epitaf unui băutor

În pământ cu chiu și vai
Ca în cărciumă adese
Dus cu pompă și alai
A intrat, dar nu mai iese.

Zeno TURDEAN

Explicație

Interpelat de ce-l atâț
De radios când le salută
Răspunse: nu zâmbesc decât
La douăzeci și cinci la sută.

Olimpia TODORAN

Lupul moralist

Femeilor eu nu le mai sunt rob,
Am reușit să mă înving pe mine;
Firește, înțeleg și îl aprob,
La vârsta lui ce-ar mai putea susține?

Ioan POP

CURIOZITĂȚI
GEOGRAFICE

Chomo-Uri, numele dat Everestului de locuitorii unor regiuni din Tibet, înseamnă „Zeita virtuților de peruzea”.

• Negrii Bantu din părțile Africii de Est mult timp n-au fost în stare să-și închipuie că pe pământ ar putea fi așa cum li se spunea de către vizitatori — vârfuri la fel de înalte și impunătoare ca Kilimanjaro, deși nu prea departe de ei, spre nord, erau și alți munți înalți, cum sunt Kenya și Ras Dașan.

• Din timpuri preistorice, în apele Gangelui se oglindește orașul Benares (Varanasi), în care, de-a lungul anilor, au fost construite 1500 de temple; el e considerat cel mai vechi loc de închinăciune a hindușilor.

• La Muzeul de Arte Plastice din Turkmenia se păstrează cel mai mare covor din lume cu ornamente turkmene. Este o operă de artă de mare valoare, cu caracter profund național. Nu întâmplător în stema republicii figurează și un ornament pentru covoare.

• Fluviul Sitizian din China, denumit și „Fluviul Perlelor” curge un timp în sens invers. Fenomenul în sine se explică ușor. Fluviul își schimbă direcția cursului datorită fluxului mării, care în aceste părți este foarte puternic și-i silește apele să se întoarcă înapoi către izvoare.

A.M.

Întâmplarea următoare s-a petrecut în anul 1838, într-o dimineață, când profesorul Josiah Wilbarger, din La

Grange, Texas, și patru colegi de ai săi au pornit în vizită la un prieten comun, Reuben Hornsby. Acesta locuia nu departe de locul în care se află astăzi orașul Austin. La puțin timp după plecare, cei cinci au fost atacați de o ceată de indieni. Doi dintre bărbați au căzut în prăpastie, fiind răniți mortal, iar Josiah care fusese dezbrăcat la piele și scalpat, zăcea inconștient, cu o rană mare la gât. Ceilalți doi, care scăpaseră teferi, ca prin minune, erau încredințați că Josiah murise și lucrurile s-ar fi terminat astfel, dacă o femeie n-a fi avut un vis ciudat.

Wilbarger si-a revenit din leșin după câteva ore. Tremura de frig și sângele îi șiroia din cap și din gât. Însă trăia și se chinuia să ajungă cumva până la casa lui Hornsby, care se afla la depărtare de sase mile. S-a târât pe cărare vreun sfert de milă și apoi a leșinat din nou, pentru ca peste puțin timp că-si recapete cunoștința. La un moment dat, îi apărură figura uneia dintre surori.

„Josiah, ești prea slab să mai continui drumul. Rămâi pe loc, pentru că după apusul soarelui, prietenii vor veni să te ia.” Apoi sora lui zâmbi trist și porni în direcția casei lui Hornsby. Abia mai târziu avea să se știe că femeia care apăruse pentru a-si liniști fratele rănit, murise cu o zi înainte, în Missouri.

În aceeași zi, doamna Hornsby, căreia cei doi colegi ai lui Wilbarger îi povestiseră grozăviile petrecute, avu un coșmar: îl văzuse pe Josiah zăcând la umbra unui cedru, plin de sânge, rănit și scalpat, dar viu. Se trezi îngrozită și le povesti celor din jur, care o liniștiră spunându-i că fusese doar un vis. Adormi din nou, dar visul reveni cu insistență. A doua zi dimineața, la insistențele ei, bărbații au plecat în căutarea lui Josiah. Luându-se după urmele de sânge, au dat de el curând, exact lângă un cedru pitic. Abia mai respira. I-au curățat rănilile, l-au învelit într-o pătură caldă și l-au dus la ferma prietenilor săi. Curând se însănătoși. Visele doamnei Hornsby nu au fost date uitării: statul Texas a ridicat un monument în cinstea femeii ale cărei coșmaruri salvaseră viața unui om.

Dr. Carmen POPESCU

Visul salvator

Diverse
de pretutindeni

• Câinele unui circ englez reușea să țină în echilibru 5 ouă cu ajutorul a două linguri fără să le facă vreodată papară.

• Când o ciupercă crește, exercită o presiune cu atât mai mare cu cât rezistența e sporită; astfel s-au văzut ciuperci spărgând asfaltul.

• Noii născuți din Tokyo sunt îmbăiați în apă clocotită, atât de fierbinte încât un ou devine tare în 3 minute și jumătate.

• Aztecii aveau uneltele rudimentare din epoca pietrei în momentul cuceririi spaniole, totuși sculpturile lor făcute numai cu ajutorul silixului sunt uimitor de frumoase.

• La grădina zoologică din München există o broască țestoasă care mănâncă cu poftă portocale, struguri, mere, pere și chiar banane!

• Cel mai înalt om din lume, un american de 2,72 m, a murit în 1940 din cauza unei infecții a părului.

• Pe străzile Veronei un subofițer italian examina cu atenție vioara veche cu care se juca un copil de 7ani. Era un Stradivarius valorând imens.

• O sticlă aruncată în mare de o misiune oceanică germană prin anul 1903 a fost găsită recent de un băiețuș din Noua Zeelandă.

• Un acrobat suedez a petrecut 48 de ore pe o frânghie întinsă la 18 m înălțime, răstimp în care a mâncat pe o masă pliantă.

• A fost de ajuns să i se dea unui șoarece câteva picături de alcool pentru ca acest animal fricos să devină aprig și să atace pisica.

M.D.

Maxime

• Soarele luminează; tot el naște umbra

• Un om inteligent rău intenționat este mai periculos decât 100 de oameni pur și simplu răi.

• Gâsca nu poate înțelege cum poate girafa, care are și ea, totuși, gâtul subțire, să aibă picioarele atât de lungi.

• Să te compari totdeauna cu oamenii mai puternici ca tine; astfel ajungi ca ei.

I.I.

Câncec dă unu sângur

Cucurudz mușcat dă brumă,
Calu meu dăspotcovit,
Drumu ăsta unge dușe
Dă pră el ne-am rătășit,

Dăsplăcătă bace ploaia
Calu meu, dă șe și' greu?...
'Neș c-ai dușe-n greabăn norii
Și pă nori un curcubeu.

Cucurudz 'necat în bură
Calu meu, dă șe ce frânji?
Dacă m-aș uita mai bine
Aș vegea că și tu plânji...

Haida, hai că-i neagră noapcea
Unge oare ne-om ascunge:
Șine șcie, mai ajiunjem
La sălașu dă nișiunge...

Marius MUNTEANU

Ipoteze și ipotenuze

Ioan Botezătorul

În vechile scripturi ale majorității credințelor orientale se povestește și se procește despre venirea pe pământ a lui Mesia. Învățăturile esenienilor vorbeau și ele despre cel care avea să îi salveze de asupritori.

Ioan, fiul Elisabetei și al preotului Zaharia, a fost zămislit la bătrânețe, când părinții nu îl mai așteptau. Scripturile spun că atunci când a aflat că soția sa este însărcinată Zaharia a amuțit, iar numele nou-născutului l-a scris, neputând să vorbească. Data nașterii s-a stabilit a fi 24. 06. 0001.

Acest fiu zămislit la bătrânețe, Ioan a fost hărăzit bisericii, dar nu celei iudaice, ci celei eseniene. Dovada pare a fi în doctrina predicată de Ioan. După anii de ucinie petrecuți în comunitatea de la Qumran, Ioan a început să predice o învățătură care nu avea nimic cu iudaismul. A fost primul care a practicat „Botezul”, de unde și numele de Ioan Botezătorul – ca formă de curățire în primul rând spirituală, așa cum procedau esenienii. A fost se pare primul care le-a spus oamenilor: „Jubiți-vă unii pe alții”, a predicat pocăința și mântuirea prin sine însuși, negând necesitatea Templului evreiesc și a preoțimii. A trăit în cea mai lucie sărăcie, având un

singur veșmânt și hrănindu-se cu mierea albinelor sălbatice și cu lăcuste.

Ioan a intrat într-un conflict care părea ilar și minor cu Irod Antipa – despot imoral ce trăia cu soția fratelui său. Irod despot imoral, însă nu prost, îl considera pe Ioan mai degrabă o ființă pitorească decât un dușman care submina puterea Imperiului Roman; de aceea pare neverosimilă condamnarea la moarte a lui Ioan, pe motiv că acesta îi spusese să renunțe la legătura sa cu soția fratelui său. Aici apare un semn de întrebare susținut pe de o parte de atitudinea controversată a lui Irod, iar pe de altă parte de cea a lui Iisus, care a primit cu răceală vestea morții lui Ioan după ce fusese botezat de el și trăise alături de el.

Oare misiunea lui Ioan fusese îndeplinită (botezul lui Iisus) și trebuia să dispară pentru a nu umbră misiunea și imaginea lui Iisus?!

Unele texte vechi, consideră că a fost vorba de conspirație și trădare și că Ioan rămâne un promotor al creștinismului (ales de unii drept protector al societății lor).

Ioan este considerat de religia creștină ultimul și cel mai mare dintre proroci și înainte-mergătorul lui Iisus.

Ștefan TARJOC
(după texte vechi)

De s-ar stinge...

De s-ar stinge-n piept amorul
Bardului nemuritor,
S-ar aprinde-n suflet dorul
Tainic, veșnic călător...

De s-ar stinge numai Luna –
Vraja visurilor mele –
S-ar aprinde-ntotdeauna
Un luceafăr printre Stele...

De s-ar stinge fantezia –
O furtună-ntr-un pahar –
S-ar aprinde Poezia
Ca și necuprinsul har...

De s-ar stinge-un singur vers,
S-ar aprinde-un Univers!

Aurel JICMAN

Lui Mihai Eminescu – 15.01. 2005

Ce nu este Francmasoneria?

- nu e o organizație prozelită
- nu e o organizație elitistă
- nu e o organizație filantropică
- nu e o organizație misogină
- nu e o sectă religioasă
- nu e o organizație secretă
- nu e o organizație ocultă

Aspune ce nu este masoneria comparând-o cu ceea ce este o dovada insuficientă pentru a arăta ceea ce este. Cu toate acestea, este oportun să elucidăm anumite neînțelegeri asupra ei care au fost generate de mărturii Indirecte,

Francmasoneria nu practică prozelitismul, altfel s-ar cunoaște mai multe despre existența, obiectivele sale etc.

Nu este o societate elitistă, criteriul principal de recrutare fiind dorința fiecăruia de a se perfecționa și pentru aceasta, financiar, cere o taxă de înscriere, ca orice altă organizație. Nu este nici o societate filantropică, nici o societate comercială.

În ciuda faptului că Obediențele regulate nu admit femeii, aceasta nu înseamnă că Francmasoneria este rezervată exclusiv bărbaților, din moment ce există și Obediențe feminine și mixte, acestea fiind considerate neregulate.

Francmasoneria nu este nici religie, nici sectă ci o abordare spirituală, bazată pe libertatea individuală și pe toleranța reciprocă. Francmasoneria acceptă membri din toate religiile.

Nu este o societate secretă deoarece a fost constituită ca o asociație recunoscută oficial și existența și obiectivele sale sunt cunoscute publicului larg.

Nu este nici o societate ocultă, deoarece lucrarea sa se bazează numai pe păreri comune ale membrilor săi și pe împărțirea experiențelor comune folosind unelte într-o manieră simbolică.

Francmasoneria**nu este o organizație misogină**

Lojile regulate tradiționale sunt deschise numai bărbaților. Acest lucru nu înseamnă că masoneria este în întregime așa. Există de fapt Obediențe exclusiv feminine sau mixte. Pe de o parte Francmasoneria s-a născut din sistemul medieval al "Compagnonnage"-ului și de aceea moștenește o tradiție masculină. Pe de altă parte, lucrarea personală este percepută altfel de femei față de bărbați. În diverse țări, orice individ poate alege să-și împărtășească experiența de natura masonică în obediențe mixte sau cu persoane de același sex într-o Obediență masculină sau feminină.

Francmasoneria nu este o sectă religioasă

Francmasoneria nu poate fi religie sau sectă deoarece acest lucru ar intra în conflict cu principiul Toleranței și cu respectul față de libertatea religioasă individuală. Funcționarea sa se bazează pe interzicerea absolută a promovării forțate a unei credințe, fie ea religioasă sau politică. Dacă tradițiile sale sunt pe deplin respectate, întreaga organizație masonică este concepută pentru a permite fiecărui membru să înainteze pe drumul propriu, îmbogățindu-se cu experiențele și opiniile celorlalți. Nu se permite ca punctul de vedere al unuia să prevaleze față de ceilalți, indiferent cine este sau dacă susține că deține adevărul absolut.

Convenție francmasonă

Francmasoneria nu este o organizație prozelită

Francmasoneria nu face prozelitiși și nu convertește deoarece esența sa este aceea ca un candidat să se simtă chemat să-și însușească felul de viață masonic prin libertatea alegerii și nefiind influențat în decizia sa. Este normal ca viitorii candidați care doresc să devină francmasoni, să simtă nevoia de a evolua spre o gândire cu vederi largi, comportament însușit firesc de către francmasoni.

Francmasoneria nu este o organizație elitistă

Francmasoneria nu poate fi considerată o elita socială sau economică datorită faptului că valoarea și prestigiul său rezultă din extraordinara diversitate culturală, intelectuală, religioasă și de civilizație a membrilor săi și are mai puțină legătură cu starea lor materială.

Francmasonii sunt interesați ca persoanele care doresc să intre în Francmasonerie să caute în mod sincer drumul către auto-perfecțiune și nu un loc în care să se desfășoare afaceri comerciale.

Din punct de vedere financiar, se plătește o taxă modică de înscriere care nu reprezintă un obstacol pentru cei care vor să facă acest pas.

Francmasoneria nu este o organizație filantropică

Francmasoneria nu este o organizație filantropică, în sensul clasic al cuvântului, deoarece urmărește în primul rând perfecționarea membrilor săi. Dar frații desfășoară voluntar foarte multe și diverse forme de într-ajutorare a membrilor cât și acțiuni de caritate față de semenii noștri aflați în nevoie. Marile Loji și multe alte loji, administrează și finanțează școli, spitale, cămine de bătrâni, institute de cercetări științifice, biblioteci, muzee.

Francmasoneria nu este o societate secretă

Francmasoneria nu este o societate secretă deoarece se constituie ca o asociație recunoscută oficial, potrivit reglementărilor legale în vigoare din fiecare țară privind funcționarea asociațiilor și fundațiilor, având caracter non-profit. Existența și obiectivele sale sunt cunoscute publicului larg. Majoritatea simbolurilor și ritualurilor sale pot fi găsite în biblioteci. Francmasoneria caută să păstreze secretele ritualurilor pentru a permite candidaților să trăiască la intensitate maximă această experiență și să înțeleagă ce îi oferă Francmasoneria. De asemenea, acest lucru înseamnă respect pentru libertatea membrilor, ca și discreția de a dezvălui identitatea altor francmasoni. Depinde de fiecare inițiat alegerea momentului oportun pentru a recunoaște că este membru al Francmasoneriei, în funcție de mediul său social și profesional.

Francmasoneria nu este o societate ocultă

Nu trebuie confundat ocultismul cu ezoterismul. Ocultismul se bazează pe practici cu caracter mai mult sau mai puțin magic în vreme ce ezoterismul (care literal înseamnă cale Interioară) este o metodă care se bazează pe experiența personală. "Ezoteric" este opus lui "exoteric", care reprezintă calea exterioară, prin care adevărul este impus celorlalți.

Ce poate oferi Francmasoneria

Prin lucrarea masonică și prin comportamentul activ și responsabil, Francmasoneria își propune să dăruiască lumii exterioare Dreptate, mai multă Toleranță, mai multă Bunătate și Dragoste frățească.

Sursa: Marea Lojă Alpină a Elveției

Un document apocrif despre Procesul lui Iisus

Prin amabilitatea domnului Marcel Shapira, Suveran Mare Comandor Ad Vitam al Supremului Consiliu Masonic Român, am intrat în posesia textului sentinței de condamnare a lui Iisus, reprodusă în lucrarea "Amintiri despre Bădea Cârțan", semnată de Stroe Stroescu.

Mulțumindu-i domnului Schapira - care este deținătorul unei impresionante biblioteci de cărți rare - reproducem în continuare textul menționat.

R.C.

SENTINȚA DE CONDAMNARE A LUI IISUS

Pentru VOI cei uitați, mă voi îndrepta și eu tot către Dumnezeu, rugându-L să-mi ajute;

Cititorule, vino cu mine, în Mănăstirea Simancas, găsim acolo cea mai strălucită bibliotecă și arhivă spaniolă.

Drumul azi nu mai este anevoios, trenul ne duce până la Valladolid. Azi - și de vreo sută de ani încoace - putem și noi profanii cerceta acea bibliotecă, multă vreme folosită numai de Frații Jezuți, care au întemeiat-o.

Între giuvaierurile ei, iată un pergament păstrat cu multă îngrijire, sub geam gros.

"Notița" ne spune despre el că a fost găsit printre ruinele unui Templu din Aquilie, din țara și munții Abruzzilor tăinuit și apoi uitat într-un sul de fier. Carol Quintul, ca să-l capete, a plătit mulți arginți grei și l-a adus aci, în biblioteca mult iubită și mult înzestrată de el.

E greu de citit textul acesta, un amestec Chaldeo-Ebraic, dar s-au găsit alții mai pricepuți ca noi; iată: e o traducere în care putem citi *sentința* de condamnare a Domnului nostru Isus Cristos.

Placă de la mijlocul secolului al X-lea, Muzeul Metropolitan

VERDICTUL lui Pontius Pilatus loctiitor în Țeara Galileei-de-jos cu așa cuprins:
În anul al XVIII al lui Tiberius Caesar

Împărat Roman și Monarh neînvinș al Universului
În Olimpiada CXXI

Și
În anul dela creația Lumii, după calculele Ovrcilor
MMMMDLXXXVIII,

După Imperiul Roman LXXIII

Și

după captivitatea Babyloanei CDXVII

Pontificiul Roman Lucius Pesinus

Mucius Sanricus. Proconsul al

neînvinșului

Valerius Palestinus, Guvernatorul

ludעי, fiind Consuli,

și Flavius Quartus, fiind Regent și

Guvernator

al orașului Ierusalim;

Pontius Pilatus fiind Guvernator

al

Galileei-de-Jos

Ana și Caiafa Patriarhi și Mari

Preoți

Aleo Macius fiind păzitor ai

Templului

și Quintus Cornelius Sublimus

și

Sextus Pompilius Rufus fiind centurioni ai Consulilor romani

La XV Mart

EU, Pilatus Pontius, reprezentantul

Imperiului Roman

în acest palat Larchii,

rezidența noastră ca Pretor

judec și condamn la pedeapsa cu moarte pe

Jesus, numit Chrestus Nazarenus,

din țara Galileia, om de lege Mozaică, seditios contra

Marelui împărat Tiberius Cezar

și, în urma mărturisirilor mari și ponderoase ale poporului

DECID

ca el să moară pe cruce

ca culpabil de a fi adunat oameni bogați și săraci

de a fi provocat tulmulte în toată Galileia,

dându-se în mod fals:

drept fiu al lui Dumnezeu (IEHOVAH)

și

în mod fals ca

Rege al Ierusalimului (al Iul IZRAEL)

amenințând cu ruina

Ierusalimul și Imperiul Sacru,

refuzând tributul lui Cezar

îndrăznind să intre în Triumf

urmat de mulțime care purta în mâini dafini,

întocmai ca un Prinț în orașul și în

Templul Divin

Pentru aceste cuvinte

ORDON

centurionului meu Quintus Cornelius de a plimba prin

orașul Ierusalim, împreună cu doi omorători, pe Jesus Chrestus,

legat și îmbrăcat cu purpură și cu o coroană de spini, ducându-

și crucea în spinare, pentru ca să slujească de exemplu

răufăcătorilor.

Toată această ceremonie va eși pe

poarta numită Antonina și va merge până la

muntele Calvarius unde după ce va fi

răsticnit pe cruce înțepenit între doi ucigași,

corpul său va rămâne expus ca spectacol.

Se va scrie pe cruce următoarea

inscripțiune în limbile ebrei, greacă și

latină

în ebrei: Aloï Olisidu

în greacă: Jesus nazarenos și

în latină: Jesus Nazarenus

De asemenea ORDONĂM

La tot poporul bogăților și săracilor,

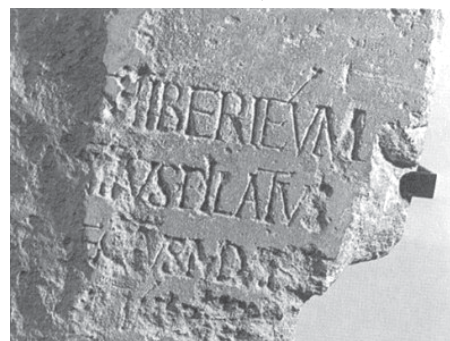
să nu îndrăznească să se opună acestei sentințe sub pedeapsa de a fi judecat ca răzvrătitor contra IMPERIULUI.

Au confirmat această sentință Pentru cele XII triburi ale lui Izrael:

Daniel Robani, fariseu
Iohannes Zorobabel
Lean
Rafaci Robani
Izabec
Precidam
Pentru Imperiul Roman:
Lucilius Sextilius
și
Amostrus Silius Pentru gentiles (oamenii streini):
Montan
Elias Kopel, cărturar (= grefier-scriitor)
Trimițându-se o astfel de Lespede
Celor XII triburi.

Da, așa grăește acea "sentință", că a răzvrătit bogăți și săraci, că a refuzat tributul lui Caesar, că a intrat în Ierusalim în triumf ca un Prinț (călare pe un biet măgar).

Și câte altele.
Astfel de sentințe ridică și cinstesc pe cei condamnați, la culmi nemăsurat de înalte, cum nu ar putea-o face cea mai strălucită achitare.

NERUȘINAREA ȚARINELOR

Ca urmare a schimbărilor politice importante ale vieții de la curtea rusească, petrecute în secolele anterioare, coroana a fost purtată timp îndelungat de femei. Din această cauză, în cercurile nobiliare rusești a înflorit prostituția masculină.

Conform legendelor istorice, Ecaterina I imperiul rus a fost întemeiat în anul 862 de trei frați: Ruric, Sincus și Truver, în vinele cărora curgea sânge normand. Cei trei viteji au fost chemați de triburile slave învrăjbite, pentru a le ajuta la clarificarea problemelor litigioase ale statului lor, în curs de întemeiere.

Cel puțin așa susțin legendele, în anul 988, Vladimir cel Mare a trecut la creștinism, urmat fiind de toți supușii lui. Domnitorul a avut șase soții și numeroase concubine. A murit în anul 1015, dar, înainte de a muri, și-a împărțit țara între cei 12 fii ai săi.

Vasile al III-lea, unul din descendenții lui, a murit în 1553; fiul acestuia, Ivan cel Groaznic, și-a extins granițele, înglobând Kazahstanul, Astrahanul și Siberia.

În ceea ce privește moralitatea vieții în secolul al XVI-lea, aceasta n-a fost nici mai bună și nici mai rea decât în celelalte state. Nobilii ruși și-au subjugat femeile, considerându-le pe acestea ca un bun al lor.

În 1613 s-a stins din viață și ultimul vlăstar din dinastia Ruric iar pe tron au ajuns Romanovii. În 1721, țarul imperiului rus a devenit Petru cel Mare, acesta subjugând prin puterea sa absolută poporul. Cel mai interesant este, însă, faptul că în urma evoluției vieții de la curte, o serie de femei au reușit să ocupe înalte poziții de conducere, iar urmarea acestei stări de fapt a fost înflorirea prostituției masculine. Această schimbare de morală, nu tocmai laudabilă, s-a petrecut arunci când țarul Fiodor Ale-

xeievici al III-lea, fratele mai mare al viitorului țar Petru cel Mare, a murit subit.

Petru era încă minor și, de aceea, sora lui mai mare, Sofia, s-a văzut pusă în situația de a exercita funcția de regentă. Această prințesă visa să păstreze definitiv puterea și, în acest scop, cu ajutorul devotaților ei ostași, pregătea un complot de palat împotriva lui Petru. Tânărul țar, care domina până atunci doar cu numele, a tăiat însă cu o lovitură hotărâtă nodul gordian, într-o singură noapte spânzurând nouă sute de rebeli (pe conducătorii rebeliunii chiar sub fereastra surorii sale, căreia i-a pierit astfel pentru totdeauna pofta de a unelti). Sub pumnul de fier al lui Petru cel Mare, dominația feminină n-a putut să ia avânt.

Menșicov, amantul celei de-a doua soții a țarului, cu ajutorul gărzii, a reușit însă să o urce pe tronul Rusiei pe văduva lui Petru cel Mare, o femeie cu trecut întunecat și imoral, care a condus țara, rămânând cunoscută în istorie sub numele de împărăteasa Ecaterina I. Ecaterina, predecesoarea Ecaterinei cea Mare, n-a putut să se bucure prea mult de tronul obținut prin șiretlic. A domnit doar doi ani, deoarece viața destrăbălată a dus-o repede în mormânt. Nepotul ei vitreg, Petru al II-lea, a ajuns pe

tron, dar acesta a murit înainte de a deveni major, astfel că pe tronul Romanovilor a urcat din nou o femeie, și anume nepoata lui Petru cel Mare, Anna Ivanova. Această țarină a avut un curtezan în persoana ofițerului Biron, pe care, după moartea soțului ei, l-a numit prinț al Curlandului. Urmașa Annei a fost Elisabeta, fiica lui Petru cel Mare, după care, pe tron a urcat fratele mai mic al Annei, Ivan. Ivan a murit în condiții enigmatice.

Țarina Elisabeta nu s-a căsătorit, dar a întreținut mai mulți favoriți, cu care își trăia viața în desfrâu și risipă. Bestujev și Lestpov, cei doi favoriți mai cunoscuți ai

împărătesei, au introdus în Petersburg o lume a metreselor, ca și cea a lui Ludovic al XIV-lea și al XV-lea, de la Versailles. La curte, morala decăzuse foarte mult, nerușinarea reușind să se înstăpânească așa cum nimeni nu mai văzuse în Rusia până atunci.

În țară, însă, iobagii își suportau fără crâcnire soarta lor de animale, iar boierii imitau întru totul faptele și viața de excese a împărătesei lor.

Această dominație a amantilor imperiali a ținut între anii 1741-1762, deci douăzeci și unu de ani, până la moartea țarinei.

Împărăteasa care a urmat, nu a fost, din punct de vedere moral, cu nimic mai bună decât predecesoarea ei. Se numea Ecaterina cea Mare, iar posteritatea o acuză pentru felul în care s-a purtat cu poporul și pentru puterea discreționară pe care le-a dat-o favoriților săi. Voltaire o elogia pe Ecaterina ca Semiramida Nordului, dar, probabil, a avut anumite motive pentru aceasta.

De altfel, înțeleptul de la Ferney nu a făcut nimic de-a lungul întregii sale vieți fără să aibă un interes anume. Ecaterina era prințesă de Anhalt-Zerbst, iar la botez a primit numele de Augusta-Sofia. De-abia când a devenit soția prințului moștenitor Petru, a trecut la credința ortodoxă și a primit numele de Ecaterina Alexandrovna.

Ecaterina avea o pasiune de-a dreptul bolnăvicioasă pentru putere, dar, cu aceeași pasiune era legată și de iubii ei, pe care-i alegea și îi schimba la fel de des precum își schimba toaletele.

Împărăteasa Ecaterina și-a depășit epoca din punct de vedere al cunoștințelor și inteligenței, dar temperamentul ei tumultuos și predelectia înăscută spre despotism au împiedicat-o să înfăptuiască ceva măreț. A fost dominată de senzualitate și și-a creat un harem masculin, iar asta trebuie înțeles în cel mai

strict sens al cuvântului. Astfel, dacă îi plăcea vreun bărbat bine de la curte, îl făcea imediat să devină favoritul ei.

Constantin IONCELESCU

Un as al informațiilor

Informatorii și agenții străini au acționat în țările române permanent, uneori mai intens, când interesele o reclamau, alteori discret și ocult.

Un as al informațiilor: medicul Mateo Muriano

Ștefan cel Mare

În legătură cu profesionalismul și modul în care se acționa, cu metodele folosite, cu abilitatea și rafinamentul activităților desfășurate se poate concluziona că minuțiozitatea, anticipația, imaginația și inventivitatea erau bine dimensionate resimțindu-se benefic în planul întinderii și consistenței informațiilor culese.

Redăm sumar un singur exemplu - în acest sens: Se cunoaște că în vara anului 1502, la cererea lui Ștefan cel Mare, care era bolnav, dogele Leonardo Loredano a trimis în Moldova pe medicul Mateo Muriano.

Ce se cunoaște mai puțin sunt preocupările sale informative, obiectivele și sarcinile pe care le-a avut de realizat aici. În legătură cu acest gen de activități se dețin două rapoarte ale sale expediate în Veneția. Redăm selectiv, câteva fragmente din conținutul acestora:

Primul raport este expedit la 7.12.1502 din Suceava către Siniorie. În acesta, printre altele, se arată:

“... Cât despre domn, el este un om foarte înțelept, vrednic de multă laudă, iubit mult de supușii săi pentru că este îndurător și drept, veșnic treaz și dornic, arată bine la trup, pentru vârsta sa dacă această meteahnă nu l-ar fi chinuit... Fiul său Bogdan, urmează pilda domnului, tatăl său, e sfios ca o fată și e bărbat viteaz, prieten al virtuților și oamenilor virtuoși este tânăr cam de 25 de ani.

Supușii sunt toți bărbați viteji ageri și nu făcuți să stea pe perne, ci la război pe câmpul de luptă. Acest domn prea vestit, poate să ridice 60.000 de oameni de ispravă, adică 40.000 călăreți și 20.000 de pedestri. Țara este foarte mănoasă și foarte frumoasă și bine așezată, plină de animale și de toate bucatele, afară de untelemn... Pășuni sunt foarte bune. În această țară s-ar putea ține peste 100.000 de cai.

De aci se merge până la Constantinopol în 15-20 de zile de aceea reamintesc cu toată supunerea, înălțimii voastre, că de aci s-ar putea ataca planurile acestui perfid sultan turcesc și din câte îmi spun oameni vrednici de încredere și negustori ce vin de la Constantinopol, turcii au mare frică de acest domn...”

În încheiere se preciza: “... Deocamdată Principe nu am altceva nou să aduc la cunoștință înălțimii Voastre, dar cât timp voi sta prin aceste părți, voi fi mereu cu luare de aminte spre a da de știre despre lucrurile care mi se vor părea vrednice de a fi semnalate”.

Cel de-al doilea raport, redactat la 05.01.1503, este trimis dogelui Leonardo Loredano și conține informații confidențiale, secrete. Redăm din el câteva pasaje mai semnificative:

“... Regele Poloniei a trimis de curând sultanului 2 solii cu multe daruri. Apoi am aflat că o solie a Sultanului venea în această țară (n.n. în Moldova) și am hotărât să prind și să aflui de la el cât voi putea despre împrejurările turcești.

În ziua de 28 a lunii trecute acest sol a ajuns în această țară cu 80 de călăreți și se cheamă Sinan Bei și este văr cu Ahmed pașa Hersec”.

“În ziua de 29 (solul) a fost să-l viziteze pe domn. Și i-a spus că sultanul era rău hărțuit în Anatolia de cei din Persia. Și spune că sunt tăbărăți în Anatolia cu o călărimă de 60-70.000 și au cucerit anumite orașe și multe castele și sate... și că stăpânul lor a trimis împotriva lor pe un pașă cu 40.000 de călăreți...”

Lecturarea primului raport, atestă faptul că datele incluse în el sunt de interes general, și de ușoară cunoaștere (a domnului, fiului, a țării etc.) Doar din partea finală unde se precizează “voi fi mereu cu luare aminte spre a da de știre...” rezultă clar scopul prezenței sale aici: culegerea de informații.

Analiza celui de-al doilea raport impune concluzia că expeditorul este un profesionist în probleme de informații. Scopul său în Moldova este clar: apropierea de domn, de familie, de persoane cu funcții importante este realizat prin știința de a face relații și de a le cultiva, de a se interpune acolo unde este interesat.

Este evident, de asemenea, că a reținut toate datele mai importante despre solul turc Sinan Bei. Deci anumite informații se fișau.

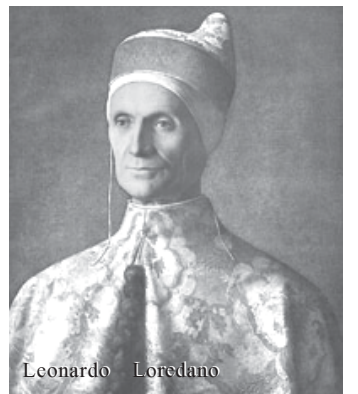
Toate aceste aspecte oferă suficiente temeieri de reflecție și argumente vizând importanța vitală a informațiilor pentru orice stat. Pentru țările române ignorarea acestor realități și pericolele deopotrivă, ar fi putut produce consecințe nedorite sau chiar grave.

Desigur o țară nu dispăre dacă își neglijează problemele de ordin informativ sau contrainformativ, ea supraviețuiește fizic dar în fapt nu se mai știe cu siguranță ce reprezintă ea, cât de consecvent îi sunt servite sau apărate interesele sau dacă garanțiile sale de stabilitate sunt obligatorii.

Marian URECHE

Siberia

Leonardo Loredano

Constantinopol

Macedonenii și Evreii

Poporul lui Israel, poporul ales al lui Dumnezeu, își visa, de milenii, o soartă fericită:

„Dar într-o zi Iacov va prinde rădăcini, Israel va înflori, va rodi și cu roadele sale lumea o va umple” (11). Soarta i-a fost mereu potrivnică, a robii asirienilor, egiptenilor, babilonienilor, persanilor, grecilor, celui mai mare cuceritor al lumii, macedoneanul Alexandru cel Mare, iar în zilele acelea - romanilor. A fost alungat din țara natală în Egipt, în Babilon, diaspora evreiască întrecând mai totdeauna în număr neamul de pe malul Iordanului, ceea ce l-a făcut pe marele geograf Strabon (circa 63 î.Ch. - 17 d.Ch.) să exclame: „abia dacă mai există o localitate în lume în care să nu locuiască evreii”.

De-a lungul multimilenarei lor istorii, evreii au fost obligați să-și lintească limba maternă, adoptând limbile stăpânitorilor, ori ale ținuturilor în care au emigrat. Ebraica biblică, limbă de cult care conținea doar 5.500 de cuvinte, se desfașoară între secolele X-II î.Ch.; e limba Vechiului Testament, dar adesea rămânea o necunoscută pentru evreii care comunicau în arameică, greacă, latină etc.

Ebraica mișnaică, împănată cu împrumuturi din limbile amintite, a fost mai apoi familiară doar dinastiilor de rabini și ucenici, din secolul II d.Ch.; în neoebraică (din secolul XVIII) nu s-a comunicat cotidian, iar ivrit, al cărei părinte este Elizar Ben Iehuda, are actul de naștere abia la sfârșitul secolului trecut. Și totuși „poporul ales”, deși risipit pe toate meridianele, între Atlantic și India, n-a pierit în negura vremurilor, dimpotrivă, din 1948 a renăscut și ca entitate statală, în vatra strămoșească.

Miracolul a fost posibil și realizat doar datorită credinței sale în Atotputernicul Iahve; prima religie monoteistă a lumii, universalistă ca pretenții, pe alocuri încorsetată de conservatorism și dogme, a fost și va fi hrana vie a sufletului iudaic. Nabucodonosor, faraonii egipteni, împărații romani, sultanii osmanlâi, inchiziția catolică, islamul fundamentalist și alți mari stăpâni efemeri au regizat pogromuri apocaliptice, au orchestrat genociduri fără precedent, cărora le-au căzut pradă milioane de evrei (se apreciază că numai în asediul Ierusalimului, ordonat de Vespasian și apoi de fiul său Titus, în anul

70, au fost trecuți prin foc și sabie peste 1.000.000 de evrei; Hitler are pe conștiință mai bine de 6.000.000 de evrei) și, totuși, precum Pasărea Phoenix, acest popor a renăscut din propria-i cenușă.

Un singur mare cuceritor al lumii, susține tradiția, s-a arătat oarecum clement cu neamul profetilor. O străveche legendă ebraică istorisește cum că uraganul falangelor macedonene se îndrepta spre Ierusalim. Era anul 331 î.Ch. Însăpămânați, dar mai ales conform învățăturilor trase din zdruncinata lor istorie, patria se apăra când cu sabia, când cu punga - reprezentanții teocrației iudee trimit în întâmpinare o solie, condusă de marele preot al Templului din Ierusalim. Martorii întrunirii rămân interziși.

Marele cuceritor descăleca și se închină marelui preot evreu, răspunzând apoi la interpelarea generalilor săi, din care nu trebuie să fi lipsit desigur întemeietorii viitoarelor regate elenistice: Antipatros, Demetrios, Lysimachos, Ptoletmaios Keraunos, Kassandros, Pyrrhos, Sosthenes etc.:

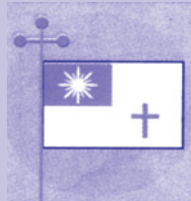
— *Încă din Macedonia, pe când plănuiam să cuceresc țările din Orient, mi s-a arătat în vis un om cu înfățișarea acestui Mare Preot și mi-a prezis că îmi voi atinge scopul; acum revăd această întâmplare și mă închin lui Dumnezeu, care mi-a vorbit prin el.*

Alexandru al III-lea Megas (336-323 î.Ch.) ar fi mers apoi la Templul lui Solomon, depunând ofrande lui Iahve. Legenda, desigur suspectată de un anume partizanat ebraic, are un sâmbure de adevăr. Alexandru a jertfit și altor zei ai popoarelor cucerite, spiritul său de toleranță religioasă impresionându-i pe cei de pe malurile Iordanului. Nu întâmplător onomastica ebraică s-a îmbogățit cu antroponimul Alexandru, dar și cu alte nume proprii elene.

Alexandru Macedon a pus bazele celui mai mare imperiu istoric; puterea clădită cu sabia s-a dovedit fragilă după moartea macedoneanului în împrejurări suspecte, ca și cele ale urmașilor săi Philippos IV Arrhidaios și Alexandru al IV-lea; s-a risipit în regatele generalilor săi. Au rezultat recrearea lumii Orientului într-un sincretism cultural-filosofic, o nouă mentalitate de viață și civilizație, cu reflexe profunde în plan material și cultural, fructul cel mai de preț, care a influențat definitiv viitoarea istorie a umanității fiind simbioza spirituală eleno-ebraică.

Ion VULPE

COLȚUL
POEZIEI
aromâne

Aromânii sunt români cu vocația universalității
Nichita Stănescu

DITU XEANI

Dzi-ni lai gione, dzi-ni
Ți-i pi la armâni,
Cum baneadzî a noșfi pâpâni ?
Doru di ei mi lo,
Ș-tu aestu chiro
Nu știi Ți-i greu-i diparti s-armani .

Di-armâni mi chiruiu
Ma xinia-ni vruiu
Și s-mi tornu-n hoarî, nu ma potu
Di acasî ni-u doru
Ș-tu a nostu uboru
Canda-ni vedu-ți tora a meu nipotu.

Inu si-ni ti vedu,
Di-acasî s-ti-antrebu :
Ți-adrafi voi, cumu hiți, pri iu bănați ?
Inu si-ni ti vedu,
Ș-pi tini s-pitreco
Anchiliciuni la vruți-i-a mei fârtați.

Zboarâli li chiruiu
Cântiți-agârși iu
Ș-crețul suflitu ni-easti plig'huitu
Di ni-earamu tu sofi
Naime vrutu di tofi
Mi-azburăști lumea ti pirmitu .

Gione ca s-nu crepu
La tini-ni mi-angrecu
S-nedzi acasî ș-la a mei s-li dzâfi
M-acâțaiu di vdzi iu
Tu iermi xini
Si-ni mi iartî s-nu hibî cârtiți .

Acest superb poem, scris de poetul Nini Stere Constantin, a fost așezat de artistul Ovidiu Lipan Tândărică pe aripile unei melodii nemuritoare.
V.T.

Nume de rezonanță românească în istoria Europei

Nume de rezonanță aromână, întâlnit pe o arie largă, din Dalmația în Bucovina, frecvent la aromânii din Pind, ca și din Bosnia, Dabija apare și la românii din Maramureș etc. Ca personaje istorice cunoaștem un Samson Dabija, pomenit în izvodul lui Huru, într-o epocă anterioară lui Dragoș, dar și un Dabija Ștefan, rege al Bosniei (1391-1396), căruia, la începutul Domniei sale, i s-a recunoscut suveranitatea și asupra Croației și Dalmației. În Moldova, „într-un document din 1636, aflăm doi boieri: Eremia Dabija, părcălabul, și Demetru Dabija, staroste de Putna. Acest Demetru sau Demetriu Dabija va fi vornic la 1657. Eustratie Dabija, probabil fratele acestuia, este domnitor al Moldovei (1661-1665). El a luat parte la două campanii otomane în Ungaria, luptând, de fapt, împotriva austrieilor care amenințau Țările Române. A reînființat monetăria din Suceava, bătând monedă cu efigia sa. A făcut daniile bisericilor și mănăstirilor inclusiv celor de la Sf. Munte Athos. Fiica domnitorului Eustratie Dabija, Dafina, nume sudic, frecvent la fetele de aromâni, a fost măritată cu Gh. Duca, sigur acesta aromân, devenit apoi domnitor al Moldovei (nov.1668-dec. 1683). În ultimii ani ai vieții sale, Eustratie Dabija a dispus terminarea lucrărilor la mănăstirea Bârnova, ctitoria sa, unde a și fost înmormântat (12 sept. 1665). O familie de negustori vestiți din Moscopole, numită Cehan, ulterior Racoviță, iar după document austriece Cican (Tschican), înrudită cu familia de domnitori din Țara Românească și Moldova, Racoviță, a dat câteva figuri vestite. Un Hagi Gheorghe Vretos Cican (Tschican), născut pe la 1710, la Moscopole, făcea comerț cu bumbac la Viena. A fost tatăl lui Georg Vretos Tschican, născut la 1740, în capitala Austriei, el însuși ajuns mare negustor, asociat cu renumitul baron Sina, de aceeași origine aromână, cu alți negustori din colonia aromână din Budapesta etc. Fapt interesant - care leagă numele Cican de cel al marilor dregători și domnitori Racoviță, din Țările Române, în 1866, un urmaș al lui Georg Vretos Tschican, primește titlul de noblete, devenind baron, cu apelativul „von Racovitza”. În privința domnitorilor Racoviță, sunt cunoscuți: 1. Mihai Racoviță, domnitor al Moldovei (1703-1705, 1707-1709, 1715-1726) și al Țării Românești (1730-1731, 1741-1744); 2. Constantin Racoviță, fiul lui Mihai Racoviță, domnitor al Moldovei (1749-1753, 1756-1757) și al Țării Românești (1753-1756, 1763-1764); 3. Ștefan Racoviță, domnitor al Țării Românești (1764 - 1765) între descendenții acestei familii sunt de menționat: Alecu Racoviță, născut în 1773 și decedat în 1853, magistrat, președinte al Comisiei proprietății în vremea Revoluției de la 1848 din Țara Românească și savantul Emil Racoviță (1868-1947), întemeietorul biospeologiei... Familiile domnitoare din Serbia, deși rivale, Caragheorgheviți și Obrenovici, își trăgeau sorgintea din vlahi. Aromânii au dat istoriei sârbești și alte nume importante. Astfel, Țânțar Marcovici, premier sub ultimul Obrenovici a căzut, împreună cu regele, în tragicul complot ofițeresc din 1903. I. Ristici, ministru, premier, regent, a condus războiul balcanic de reîntregire a Serbiei. Generalul Jifco Jifcovi, ministru de război și prim-ministru, era cunoscut în armata sârbă cu numele Petra Vlaho (Petre Aromânul). Lazar Paciu a fost ministru de finanțe sub regii Milan și Alexandru Obrenovici. Un personaj politic important din istoria modernă a Serbiei, de origine aromână, a fost și inginerul Nicola Pasici, în mai multe rânduri prim-ministru. Născut în 1846, a devenit prim-ministru prima oară în 1891. Deși a participat la complotul împotriva regelui Milan, trăind în România până la moartea regelui Alexandru, Nicola Pasici a condus diplomația sârbească după 1912, fiind constructorul statului sârb modern și liderul grupării centraliste. A fost prim-ministru între 1913-1918, când s-a întemeiat noul Regat Sârbo-Croato-Sloven, al cărui prim-ministru a rămas. În conflict cu partida croată, a demisionat de multe ori, revenind însă, fiind împuternicit cu conducerea guvernului până la moarte (1926)...

Dr. ec. Justin TAMBOZI

Vorbe memorabile

SOCIAL-DEMOCRAȚIE

Social-democrația e laptele bătut al comunismului. Știți ce vor social-democrații? Să facă și bine, dacă se poate, dar să nu facă ce trebuie.

Social-democrația e anticamera comunismului. Numai că, dacă prin social-democrație s-a intrat în comunism, nu se poate ieși din comunism tot pe-acolo. E ca o ușă care se poate deschide numai dintr-o parte. Social-democrații n-au forță activă de luptă. Păi n-au guvernat Germania social-democrații? Drept care au făcut pe ei!

SOLIDARITATE

Trei ore am vorbit atunci, în curtea închisorii, de Platon și de Cristos. Zice colonelul: Vă rog să scrieți ce-ați vorbit, ca nu cumva ministrul de interne Drăghici să spună că sunt solidar cu dumneavoastră. — Domnule colonel, cum să fim noi solidari? Eu tocmai d-aia am venit aici, că nu suntem solidari unii cu alții...

STÂNGA

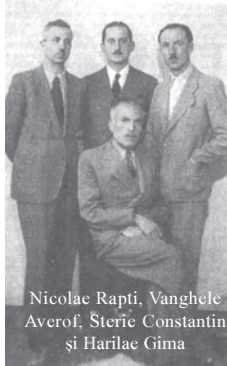
Am fost în tinerețe de stânga din generozitate. Pentru că, vorba-aceea: dacă până la 30 de ani nu ești de stânga, n-ai inimă, dacă după 30 de ani mai ești de stânga și nu ești conservator, ești cretin. Confundam în tinerețe comunismul cu comunitarismul.

Petre ȚUȚEA

VLAHI ILOȘTRI

Patru dintre cei mai distinși bărbați Vlahofoni din LARISA (Thessalia) care au fost surghiuniți în Italia pe timpul ocupației italiene

Nicolae Rapti, Vanghele Averof, Sterie Constantin și Harilae Gima

Prin intriga lui ALCIBIADE DIAMANDI, cel trimis de Antonescu să recruteze tineri Vlahi din Thessalia și Macedonia, pentru a fi contra „Aliaților”. O mișcare pe care a trebuit s-o plătească foarte scump elementul Vlah din Grecia, speculata cu măiestrie de organele de siguranță a Greciei, după eliberarea ei, dar și de cei care găseau ocazie de blamare a elementului Vlah, care a luptat secole întregi pentru dezrobirea creștinilor din Balcani de sub jugul turcesc, dând dovadă de eroism și dragoste de Patria Grecească, cu care au luptat împreună și s-au sacrificat pentru făurirea noului stat creștin, adică Grecia.

În fotografie sunt (în picioare): Nicolae Rapti, Vanghele Averof și Sterie Constantin, jos fiind Harilae Gima, toți intelectuali și oameni politici distinși (profesori și avocați), foști deputați din Camera Deputaților și miniștri, acuzați și exilați de „distinsul turnător” Alcibiade Diamandi, trimisul lui Antonescu în Grecia ocupată, care s-a îmbogățit ilegal, pe spatele Vlahilor din Thessalia (mai ales) confiscându-le produsele din lapte și chereștea (produse care erau administrate în exclusivitate de către Vlahi), invocând pretextul că sunt destinate pentru armata de ocupație italiană, în fond, le vindea la bursa neagră. Pentru aceasta întors în România, el a „plătit” crimele săvârșite în Grecia în „numele Vlahilor”, condamnat fiind pe viață, la muncă silnică, unde a și murit după câteva timp în detenție.

Ianni A. PAPATHANASIU